

Základní škola
Slovanka

Školní rok 2024/2025 Velikonoční vydání

SOVÍK

**Na vydání se podíleli: Motejzíkova Róza, Prášilová Káťa, Mihočová Mia,
Gembecová Anna, Plhalová Blanka, Svobodová Anička, Jiří Hrabal, Vít Matějčíček,
Jasmína Jahodová, Filip Spudil, Karolína Slabá, Ella Neumanová,**

Koordinovala A. Emingerová

Slovo úvodem

Milí čtenáři. Vítáme vás u dalšího čísla našeho školního časopisu, které je věnované nejdůležitějšímu křesťanskému svátku, kterým jsou Velikonoce. Protože se každý z nás, bez ohledu na náboženské, či jiné vyznání, během těchto svátků setkává s různými zvyky a tradicemi, které Velikonoce provází, dozvíte se zde, proč se peče beránek, barví vajíčka, kde se vzal zajíček jako symbol Velikonoc a mnoho dalšího.

Přejeme vám, ať si svátky jara užijete!!!

Obsah:

- 1. Pranostiky spojené s příchodem jara**
- 2. Nejznámější symboly Velikonoc**
- 3. Vtipní pečení beránci**
- 4. Neobvyklé velikonoční tradice ve světě**
- 5. Velikonoční barevné dny**
- 6. Jak uplést pomlázku?**
- 7. Naši noví zvířecí kamarádi + anketa**
- 8. Velikonoční omalovánka**

Naši předci měli velmi dobře odpozorované chování přírody, a proto vznikly pranostiky spojené s příchodem jara? Vyzkoušej si kvíz

1. Velikonoční počasí je důležitým ukazatelem. Říká se, že...

- a) Když na Velký pátek hrom zavrčí, letní bouře v dálce se krčí.
- b) Když na Velký pátek hřmí, na poli se urodí.
- c) Když na Velký pátek hřmí, jaro bouřné v zemi zní. Léto pak se suché zdá, úroda je nejistá.

2. Také o velikonoční neděli se vyplatí sledovat počasí. Prší-li na Boží hod velikonoční...

- a) léto pak bude málo sluneční.
- b) bývá chabá a skromná.
- c) budou všechny neděle až do Letnic deštivé.

3. Duben je typický svým aprílovým počasím. Deštivý duben má ale dle pranostik něco do sebe. Traduje se, že...

- a) Když duben deštěm zavlaží, chmelnice se rozjaří.
- b) Prší-li v dubnu každý týden, houbařům se na podzim splní sen.
- c) Duben hojný vodou, říjen vínem.

4. Co říká pranostika o svatém Jiří?

- a) Na svatého Jiří vylézají hadi a štíři.
- b) Na svatého Jiří beránky chlad v chlévě drží.
- c) Svatý Jiří pryč, dává k létu klíč.

(Správně odpovědi: 1B, 2C, 3C, 4A)

Nejznámější symboly Velikonoc

1. Velikonoční vajíčko – kraslice

Vejce je nejdůležitější symbol Velikonoc, a to v pojetí křesťanském i pohanském. Symbolizuje zrození, znovuzrození, nový život, koloběh života a smrti a také uzavřený hrob, ve kterém došlo ke zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Se zdobením vajec se začalo už ve starověku, a to nejčastěji červenou barvou, která symbolizovala Kristovu krev. A k vajíčkům neodmyslitelně patří i kuřátka, jež značí nový život i jarní svěžest.

2. Velikonoční zajíček

Tento symbol k nám doputoval z Německa. V bibli najdete zajíčka jako symbol skromnosti, pokory a chudoby, tedy křesťanství a Ježíše. Na mnoha obrazech mívá Panna Marie u nohou bílého zajíčka. Byl také symbolem zmrtvýchvstání, plodnosti a štěstí. Úkol schovávat dětem na zahradě velikonoční vajíčka dostal zřejmě proto, že i v přírodě se zajíci na jaře často zatoulali až do blízkosti lidí ve snaze najít kolem jejich příbytků potravu.

3. Velikonoční beránek

Beránek byl klasickou obětí izraelitů, kteří tím o Pesachu uctívali památku vysvobození z egyptského otroctví. Jako Beránek boží byl označován i Ježíš Kristus, který prolil svou krev a obětoval se pro spásu světa a vysvobození z hříchu. A při poslední večeři s apoštoly si prý dával jehněčí. Beránek je symbol čistoty, nevinnosti a poslušnosti a jako obřadní pokrm je znám už od středověku, i když se neví, jestli šlo o beránčí maso, nebo moučník. A ten by rozhodně neměl chybět na žádném velikonočním stole.

4. Pomlázka

Tradice vyšlehání dívek a žen pomlázkou je známá asi od 14. století. Vyšlehaným má zajistit zdraví a krásu, dodat jim sílu a pružnost mladých proutků, omladit je: odtud zřejmě pochází sloveso pomladit a z toho pomlázka. Pomlázkou se označuje jak nástroj, tak i samotný akt vyšlehání či koleda. Pomlázka se plete ze svazku mladých proutků, který se na konci zdobí barevnými pentlemi.

Vtipní pečení beránci

Receptů na velikonočního beránka najdete na internetu spoustu nebo vám jistě poradí maminka, babička, teta atp. Pokud váš beránek nebude vypadat jako do soutěže krásy, nezoufejte, i tak může být za hvězdu 😊

Neobvyklé velikonoční tradice ve světě

Sváteční zvyky a tradice se liší, i Velikonoce si každý kout světa vykládá porůznu.

Řecko

Řekové preferují jednu konkrétní barvu při malování kraslic. Všechna vejce jsou na Zelený čtvrtek nabarvena červeně, připomínají prolití Ježíšovy krve. Když takovému vejci následně požehná kněz na Velikonoční neděli, zůstane čerstvé po celý rok.

Norsko

Sváteční pohodu Norové nastolují čtením knih. Tradice však velí, že půjde o detektivky. Výraz pászkekrims v sobě nese Velikonoce a zločin. Krátce před těmito svátky tak míří na pulty knihkupců spousta nových krváků. Kriminalita vévodí během Velikonoc i televiznímu programu.

Finsko

Finské děti se na Velikonoce strojí jako čarodějnice a prosí o čokoládová vajíčka. Země tisíců jezer zapojuje také oheň, na Velikonoční neděli jsou časté táboráky. Ty mají obyvatele chránit před čarodějnicemi, které v těch dnech na svých koštětech krouží po okolí.

Austrálie

V obchodech narazíte na hromadu čokoládových bandikutů. Jde o místního ohroženého vačnatce, jehož hopkání připomíná pohyb králíka. Část peněz z prodeje čokolád míří na záchranu těchto tvorů. Králíci se zde netěší oblibě, poškozují úrodu.

Maďarsko

Podobně jako v Česku muži chodí vyšupat ženy pomlázkou, Maďaři mají recept, jak zajistit ženám zdraví a plodnost. Spočívá v jejich pokropení, sprška vody či trocha parfému postačí. I když někde na dívky chlapci rovnou převrhnou celé vědro s vodou.

Velikonoční barevné dny

Velikonoce neboli také svátky jara patří k pohyblivým křesťanským svátkům spjatým s umučením a vzkříšením Ježíše Krista. Podle církevní historie připadlo utrpení Kristovo na dobu, jež následovala po jarní rovnodennosti, a současně jí předcházel jarní měsíční úplněk. Toto pravidlo bylo vzato za základ a křesťanské Velikonoce (Velikonoční neděle) se slaví vždy první neděli po prvním jarním úplňku.

1. Květná neděle

Květná neděle bezprostředně předchází Velikonocům. Oslavuje Kristův triumfální vjezd do Jeruzaléma několik dnů před jeho umučením. V liturgii svátku jsou význačné tři momenty: požehnání ratolestí, jež se odehrává mimo chrám, s průvodem celého společenství; čtení pašijí a slavnost mše svaté.

2. Modré pondělí

O Modrém pondělí bychom se měli stranit zaměstnání. To ale neznamená nedělat nic, domácnosti čeká velký jarní úklid.

3. Šedivé úterý

Pokud jste už nezačali uklízet, nyní už musíte. Šedivá barva má představovat vymetané pavučiny. K domácím pracím patří také bílení stěn.

4. Sazometná (škaredá) středa

Tento den se vymetají saze z příbytků, tj. domy se čistí a připravují na svátky.

5. Zelený čtvrtek

Název vznikl pravděpodobně z toho, že se v dřívějších dobách v tento den měla jíst jen zelená strava (zelenina).

6. Velký pátek

Název byl odvozen od velkého tajemství. Velký pátek je připomínkou dne smrti a ukřižování Ježíše Krista, proto je prožíván jako den postu ve znamení smutku, ticha a rozjímání.

7. Bílá sobota

Bílá sobota je tzv. aliturgickým dnem, neboť se tento den zásadně neslaví mše svatá a další svátosti, kromě pomazání nemocných a svátosti smíření. Skončením Bílé soboty skoncoval také dlouhotrvající půst.

8. Velikonoční neděle neboli Boží hod velikonoční

Kristus vstal z mrtvých za svítání „prvního dne v týdnu“ neboli „prvního dne po sobotě“ (která byla podle židovského kalendáře posledním dnem týdne).

Velikonoční červené pondělí

Tento den je pomlázka, velikonoční hodování, mrskut. Chlapci chodí dům od domu za děvčaty se spletenými pomlázkami, většinou z vrbového proutí, zdobenými stuhami. Šlehaají dívky a vinšují. Za to dostanou malovaná vajíčka.

Někde je zvykem, že v úterý chodí s pomlázkou děvčata, jinde polévají chlapce vodou. V mnoha vsích bylo zvykem číhat na děvčata ráno, když šla do kostela.

Jak uplést pomlázku?

Velikonoční tradice zahrnují také pletení pomlázky. Kdepak, jejím účelem není bití děvčat, ale jejich omlazení. Slovo pomlázka tedy rozhodně nepochází od slova mlátit, ale mladit. Čím dívky a ženy omladit letos na jaře? Vlastní pomlázkou, díky které jim pomůžete zachovat krásu i mládí. Máme pro vás jednoduchý návod na pomlázku, za kterou se rozhodně nebudete muset stydět.

Potřebujete osm stejně dlouhých proutků a jeden kratší. Po uříznutí je dobré proutky namočit v nádobě s vodou.

1. Na tenčím konci všech osm proutků svažte provázkem a udělejte si oko, na které je při pletení zavěsíte. Usnadníte si práci.
2. Silnější konce, tam, kde bude rukojeť, zastříhnete nůžkami na křoviny do stejné délky.
3. Pruty rozdělte na dvě sekce. V každé z nich budou čtyři proutky do každé z dlaní.
4. Proutky v každé sekci (a v každé dlani) rozdělte na dva a dva. Nechte mezi nimi mezeru.
5. Vezměte vnější proutek zleva a přesuňte jej doprava do mezery mezi proutky. Měli byste jím obtočit dva vnitřní proutky a následně jej vrátit do levé ruky na pozici nyní vnitřního proutku.
6. Stejný postup zopakujte s proutky v pravé dlani.
7. Střídavé pletení opakujte až do konce. Nezapomeňte ponechat nezapletený kus jako rukojeť.
8. Na konci pletení spojte všechny proutky k sobě. Pomozte si devátým proutkem.
9. Devátý proutek vložte mezi proutky a následně jím omotejte rukojeť.
10. Zbytek devátého proutku zastrčte do těla pomlázky a vše pořádně zkontrolujte a utáhněte. Zbytek proutku zkraťte.
11. Hotovou pomlázku ozdobte.

Na internetu najdete spoustu video návodů – zejména na [youtube.com](https://www.youtube.com)

Naši noví zvířecí kamarádi – vybíráme jména

Andulka vlnkovaná (*Melopsittacus undulatus*), je střední papoušek původem z Austrálie. Obývá zde otevřená stanoviště, převážně travnaté plochy kontinentu poblíž eukalyptových lesů a drobných keřů. Dožít se mohou až 15 let.

Kvůli své přátelské, milé či hravé povaze a pestrému zbarvení, patří mezi nejrozšířenější papoušky v domácnosti.

Sameček má modré ozubí, samička hnědé.

Rozhodně jim sami do klece nic nedávejte, pokud přinesete nějakou dobrotu, kontaktujte p.uč. Emingerovou (2.stupeň, 2.patro) a spolu s ní jim ji dáte.

Anketa o jejich jména

V recepci školy najdete anketní lístečky, kde můžete navrhnout jména pro naše nové ptačí miláčky. Vybraná komise složená z žáků, které vylosujeme z anketních lístků, rozhodne o jménech.

Na co se můžete těšit v příštím čísle:

Z dění ve škole, zajímavý rozhovor, úspěchy žáků, co nás čeká, zajímavý názor žáka na významnou politickou a slavnou osobnost světa atd.

